

A tangó: szerelmesek találkozása

Argentín-svájci művész a Szegedi Balett vendége

– Imre Zoltántól tudom, hogy a díjnyertes, 30 perces, különleges szerelmi kettőst a feleségével mutatta be Tel Avivban; és hogy saját együttesük van Svájcban. Hogyan lesz egy argentin művésznek 27 éves korára saját táncegyüttese Bielben?

– Bocsánat, én most vagyok 27 éves, az együttesünket pedig 1988-ban alapítottuk. Vagyis 23 éves voltam akkor. Egy évvel korábban, Berlinben ismertem meg Nicole Caccivio táncosnőt, akit azonnal feleségül vettem. Bielbe mentünk, együttest alapítottunk és adtunk neki egy szép nevet: *Ürhölgyek fiatal szerelmei* – így hívják. Rövidebben: *Ljada*; ezt az együttes spanyol nyelvű nevének kezdőbetűiből kreáltuk. Most ezen a néven járjuk a világot, elég sok meghívásnak kell eleget tennünk. Hogy mi volt azelőtt? Tanultam Buenos Airesben, aztán koreográfus-asszisztens voltam Göteborgban, három évig pedig Berlinben táncoltam.

– Szegeden Limón-technikát tanít; a mesterének vallja José Limón?

– A dolog nem ilyen egyszerű. Olyan iskolát végeztem Buenos Airesben, ahol klasszikus balettel egyáltalán nem tanítanak. Az én generációm számára tulajdonképpen az amerikai modern iskolák és a német expresszionizmus számít klasszikusnak. A táncanyanyelvem – ha nagyon akarom – visszavezethető ezekhez, hiszen *José Limón, Martha Graham, Merce Cunningham*, másfelől pedig a magyar származású *Rudolf Lábán*, a táncművésze, *Mary Wigman* művein és pedagógiáin nőttem fel. Az iskolában az ő műveiket és *Doris Humphrey-t, Charles Weidmant, Alwin Nikolais-t* elemeztük, e nagy iskolateremtő klasszikusok alapján tanultuk a technikákat és a

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

Májusban volt Izraelben egy modern táncművészeti világfesztivál, amelyen – Kelet-Európából egyedül – fellépett a Szegedi Balett két vezető táncosa, Zarnóczai Gizella és Pataki András is. Akkor beszámoltunk róla, hogy Imre Zoltán balettigazgató meghívta a legjobb koreográfusi és a legjobb duett díját is elnyert fiatal, Svájcban működő, argentin származású művészt, Roberto Galvant. Megérkezett, ezekben a napokban próbálja az együttesel Koncert tangóharmonikára és zenekarra című művét és Limón-technikát tanít.

komponálás mesterségét. De az iskolával egy szervezetben színház is működik, amely a gyakorlóterepünk volt, ahol első munkáimat is bemutatták és ahol számos táncművészeti világnagyság rendszeres vendég. Úgyhogy az úgynevezett modern klasszikusok mellett a posztmodern irányzatok is hatottak rám. Ezenkívül tanultam *clown-technikát*, amit imádtam, részint mert elsajátíthattam, hogyan kell bohócnak lenni a testemmel, de azt is, hogy nem kell mindent véresen komolyan venni, vagyis tanultam a lelki fölzsabadultságot.

A saját stílusom? Azt mondhátom, hogy mindennek a végüléke, meg annak a szöges ellentéte. Az idők folyamán nagy hatást tettek rám a távolkeleti filozófiák, mozdulat- és légzéstechnikák, legújabbban pedig a „*contact improvisáció*”.

– Ez mit jelent?

– Elmerülést a világ-matériában, újfajta közösséget test és tárgy között, olyasminek a kifejezését, hogy milyen az, ha megismítom mondjuk ennek a karszéknek a plüssét, vagy hozzáérek a csupasz, vagy kár-

pitos falhoz, az üvegpoharamhoz...

– Térjünk vissza még egy pillanatra a stílushoz: a tánc, vagy a színház a meghatározóbb az ön művészetében?

– Nálam a mozgás, a mozdulat, a tánc az elsődleges. Az úgynevezett táncszínház – főleg azok a változatai, amelyekben már-már nyoma sem volt a táncnak – nem az én világom, mindössze a színházi atmoszféra a fontos számomra.

– Piazzolla, a tangót a komolyzene világába emelő argentin zeneszerző művére készült a Szegeden bemutatandó koreográfiája. Mi dolga egy mai táncművésznek a tangóval?

– A tangó – mint az élet. A darabom prologja: zene nélküli csöndben szerelmeskedik egy pár. Ez a tangó; szerelmesek találkozója. Az első részben a férfitalálkozásokról lesz szó, maszkulin ügyekről, a kisebbrendűségi komplexusokról, amelyeket a férfierő fitogtatásával kompenzálunk. A tangó tiltott tánc volt Argentínában, különösen párok legfőljebb a bordélyokban táncolhatták, ezért a férfiak nemzedékeken át egymást tanították tangózni, hogy ne maradjanak szégyenben a kéjhölgyek előtt. A második tétel finoman erotikus, nőies eleme lesz a koreográfiának. Azt próbálom kifejezni, hogy a nők valami módon képesek a férfiak révén érvényesíteni, amit akarnak. Mint ha alárendelnék magukat – pedig ugyanolyan erősek; a férfiak csak hiszik, hogy ők vezetnek... A harmadik tételben együtt szerepelnek, összekeverülnek. Ez már készen is van.

– Csak nem a darab végével kezdte a koreográfiát?

– Miért ne? Egy regény írása is úgy kezdődik, hogy az alkotó tudja, mi lesz a vége.

SULYOK ERZSÉBET

Közoktatási pályázati felhívás

Az oktatási rendszerben eddig megvalósult változások sok tekintetben találkoznak azokkal az elképzelésekkel, amelyek egyrészt részei a minisztérium oktatáspolitikai koncepciójának és egyúttal a készülő új oktatási törvényben is helyet kapnak.

Az új oktatásirányítási rendszerre való áttérés értelemszerűen egy sor új intézményt, működési mechanizmus kialakítását, meghonosodását is jelenti. E folyamat kibontakoztatásába a tárca aktívan részt kíván venni. Ennek egyik eszköze, hogy a minisztérium pályázati felhívással fordul a nevelési-oktatási intézményekhez, pedagógusokhoz, szülőkhöz, diákokhoz, önkormányzatokhoz, hogy az alábbi témákban már működő, megvalósult, vagy konkrét formában már létező elképzelésekről adjanak számot.

1. Nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programja

A pedagógiai program új intézménye lesz az oktatásirányításnak. Olyan szakmai dokumentum ez, amelyből kiderül az, hogy az intézmény mire képez, milyen célokat követ, hová kívánja diákjait eljuttatni, belső szakmai tevékenysége miből is áll. Olyan szakmai program, amelyet a nevelőtestület készít és az iskola fenntartója hagy jóvá.

A benyújtott pályamunkáknak többek között tartalmazniuk kell

- az iskolában folyó nevelés és oktatás céljait,
- az iskola egészére vonatkozó helyi tantervet, az elsajátítandó követelményeket, a továbbhaladás feltételeit,
- az iskolai beszámoltatás, számonkérés formáit, a tanulókkal történő differenciált foglalkozás formáit,
- az iskolában működő diákkörök, szakkörök, önképzőkörök lehetőségeit,
- az iskolai közösségi élet szervezeti együttműködési formáit,
- a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését segítő tevékenységeket.

2. Iskolaszék

Az iskolaszékek a tervezett új irányítás egyik fontos intézményei lehetnek. Ennek egyik oka az, hogy a szabályozás során a helyi szint szerepe jelentősen és ténylegesen is fel fog értékelődni. A helyi iskolapolitikai döntések megalapozottsága, demokratizmusa feltétlenül igényel olyan szervezeti formát, ahol az iskolához kapcsolódó valós érdekek képviselhetik, érvényesíthetik álláspontjaikat, szemontjaikat.

A benyújtott pályamunkáknak – akár már működő, akár tervezett iskolaszékekről legyen szó – többek között tartalmazniuk kell:

- az iskolaszék konkrét létrehozási folyamatát – kezdeményezés, tárgyalások, megállapodások,
- az iskolaszék saját működési rendjének, munkaprogramjának kialakítási folyamatát, tartalmát,
- az iskolával és a fenntartóval történő együttműködések konkrét szabályait,
- az iskolaszék saját és neki átadott hatásköreit, jogosítványait,
- az eddig már működő iskolaszékek tapasztalatait,
- az iskolaszékek közötti együttműködés formáit, tartalmát – intézményi és területi szintű iskolaszékek.

3. Diákönkormányzat

Az oktatáspolitikai elképzelések erősíteni kívánják a diákság demokratikus részvételi jogait, mindezt azonban úgy, hogy ezzel pár huzamosan a kötelezettségeikre is megfelelő hangsúlyt helyeznek.

A benyújtott pályamunkáknak – akár működő, akár tervezett diákönkormányzatról van szó – többek között tartalmazniuk kell:

- a diákönkormányzat létrehozási folyamatát – kezdeményezés, tárgyalások, megállapodások;
- a Szervezeti és Működési Szabályzatát, ennek elfogadási eljárását;

- az iskolával, iskolaszékkel történő együttműködés konkrét szabályait, formáit;
- a tanulók érdekképviselőinek mechanizmusát és formáit;
- az iskola más szervezeti formáival – évfolyamszintű képviselő, diákkörök, klubok stb. – történő kapcsolattartás mechanizmusát.

E fenti három témához a pályázatok benyújtási határideje a nyilvánosságra kerülést követő 30. nap.

Az elfogadott és legsikeresebb pályamunkákat egy nyilvánosságra hozott kuratórium bírálja el.

A pályamunkák díjazására a minisztérium kiemelt összegű támogatást biztosít.

A beérkezett pályázatokat a minisztérium – mint hasznosítható elképzeléseket, tapasztalatokat – kötetben kívánja megjelentetni. Ezenkívül a legsikeresebb kezdeményezéseknek folyamatos nyilvánosságot biztosít.

A pályamunkákat a következő címre kell beküldeni: Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Budapest, V., Szalay u. 10–14. Postacím: Budapest, Pf. 1. 1884.

DR. DOBOS KRISZTINA HELYETTES ÁLLAMTITKÁR

Megállapodás a tandíj-kötelezettség bevezetéséről

Megállapodás jött létre a magyar állami felsőoktatási intézményekben tervezett a tandíj-kötelezettség bevezetésének feltételeiről a Pénzügyminisztérium, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint az Országos Felsőoktatási Érdekképviselői Szövetség (a hallgatói önkormányzatokat tömörítő szervezet) között. A megállapodást *hétfőn írta alá Kupa Mihály* pénzügyminiszter, *Andrásfalvy Bertalan* művelődési miniszter, és *Gilly Gyula*, az OFÉSZ elnöke.

Az egyezség szerint a felsőoktatásban csak akkor kerülhet sor tandíj-kötelezettség bevezetésére, ha ezzel párhuzamosan a felek meg tudnak állapodni a kompenzációs rendszer kialakításában is. A kompenzációs rendszer várhatóan kiterjed majd személyi jövedelemadó-kedvezményre, a hallgatók oktatási, tanulási költségeinek finanszírozását szolgáló hitelrendszerre, és egyéb költségvetési támogatásokra. Az általános tandíj bevezetését, illetve a kapcsolódó kompenzációs rendszer elemeit a felsőoktatási

törvényben, vagy az ehhez kapcsolódó jogszabályokban kell rögzíteni.

A felek egyet értettek abban, hogy *törekedni kell konszenzus kialakítására* már az 1994. évi költségvetés tervezésekor, figyelembe véve a kompenzációs rendszert. A befolyt tandíjnak az oktatási intézményeknél kell maradniuk, növelve a képzési költségek fedezetét.

A tárgyalásokat a Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács december 17-i ülésén folytatják. Ezen a fórumon alakítják ki a további megbeszélések ütemét.

Doktor Haydn á lá Szentkuthy

1992-ban csak egy félig-meddig kerek Haydn-évforduló volt: a Mester 260 éve született – 1732 márciusában. Viszont 1959-ben épp 150. évfordulója volt halálának, s valószínűleg ez okból jelent meg ekkor *Szentkuthy Miklós* zseniális regénye a Zeneműkiadó nagy zeneszerzők életét földolgozó „ovális” sorozatában.

Szentkuthy-próza irodalmunk egészen különleges és egyedülálló jelensége; sem kortársaihoz, sem az elmúlt századok nagy magyar regényíróihoz nem mérhető, nem hasonlítható. Szentkuthy csak Szentkuthyra hasonlít; ezért került kérdőjel még a prózairodalom, mint ráerőltetett műfajkategória közé is. Sokan ki is tépik magukat várzásából, s el is menekülnek (azaz becsukják a könyvet), csakhogy ekkor már nem tudnak végképp megszabadulni a Nagy Varázslótól, s akár évekig gondolkoznak azon, hogyan juthatnának közel hozzá?

Nos, egy receptem van olvasótársaimhoz: s ez – kicsoda véletlen! – pontosan a *Doktor Haydn*. Nem olcsó életrajzi regény ez sem, dehogya! Ám Szentkuthy e művében mégis tett néhány engedményt, melynek következtében – bár a regényben minden benne van, ami Haydnról és koráról fontos – olyan utánozhatatlan báj és humor árad a mű többszáz oldaláról, mely mindenki számára kellemes olvasmánnyá teszi azt.

Aki mindezek után kedvet kapott Szentkuthyhoz és szereti Haydn zenéjét, az mindenképp jöjjön el december 9-én, szerdán este fél 8-kor a Bálint Sándor Művelődési Házba, amikor és ahol a Doktor Haydn című regény részleteiből és Haydn kamaraműveiből hallhat összeállítást minden érdeklődő. Népes előadógárda vezeti elénk ezt az „ünnepi játékot”: a Szentkuthy-szövegeket Kiss Ernő, Réti Attila, Tatár Attiláné és Tegzes Miklós interpretálja; a Haydn-művekben pedig Altorjay Tamás (ének), Dombiné Kemény Erzsébet (zongora), Békei László, H. Tóth Tibor (hegedű), Pukánszky Béla (gordonka), a JGYTF Bartók-kórusának kamaraegyüttese (vezényel Erdősné Fagler Erika), az Új Szeged Vonósnegyes és az Újszegedi Kamarazenekar közreműködése révén gyönyörködhetünk.

Az est hangulatához Szentkuthy szavait használjuk: „etwas ironisch-heileges”, azaz: „valami ironikus-szentséges...”

K. E.

Díjazott amatőrök

Vasárnap nyílt meg Újszegeden a Pedagógiai és Közművelődési Szolgáltató Intézetben a XV. Országos Amatőr Képző- és Iparművészeti Kiállítás megyei bemutatója. Az ünnepélyes aktuson Lehmann István, a megyei közgyűlés elnöke ajánlta az érdeklődők figyelmébe a műveket.

Átadták a tárlat díjait is. Életműdíjat kapott Szekfű János szegedi festőművész. A három fődíj tulajdonosa Hor-

váth Zoltán (Szeged), Hegyi Flórián (Hódmezővásárhely) és Kerekes József (Apátfalva). Különdíjat vehetett át Batáné Bertus Terézia (Szeged), Ben-de László (Hódmezővásárhely), Cs. Fodor József (Szeged), Kovács Márta (Hódmezővásárhely) és Szenténé Kálvai Mária (Hódmezővásárhely). A 37 amatőr alkotó munkáit felsorakoztató kiállítás december 17-éig tekinthető meg, naponta 10-től 16 óráig.

Szekfű János festménye

Horváth Zoltán alkotása